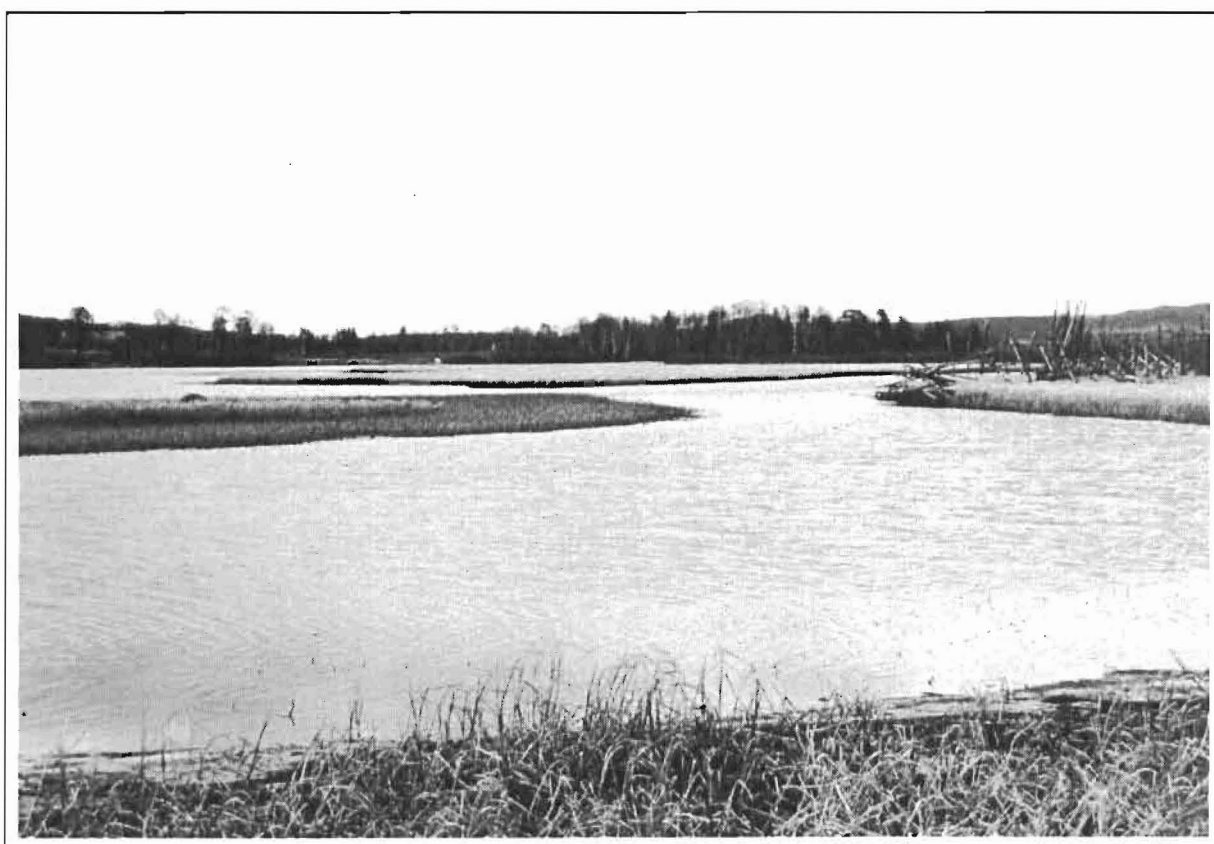

ORNITOLOGISKE BEFARINGER I NORSK-RUSSISKE
PASVIK NATURRESERVAT

Med forslag til oppfølgende overvåkninger
av vannfuglbestandene i Fjærvannområdet

Per Gustav Thingstad

ZOOLOGISK AVDELINGS OPPDRAGSTJENESTE

Utredning og forskning innen anvendt zoologisk miljøproblematikk

Helt siden 1969 har Zoologisk avdeling ved Vitenskapsmuseet, UNIT, påtatt seg oppdrag innen anvendt zoologisk miljøproblematikk. Et laboratorium for ferskvannsekologi og innlandsfiske (LFI) ble da tilknyttet avdelingen. Siden har en også fått en terrestrisk oppdragsenhet.

Avdelingen har derfor i dag et utredningsorgan som blant annet tar sikte på å bistå forvaltningsmyndighetene innen stat, fylker, fylkeskommuner og kommuner med miljøutredninger. Vi påtar oss også oppgaver i forbindelse med utredninger av miljøkonsekvensene av planlagte naturinngrep fra interesserte bedrifter etc.

Avdelingen har i dag faglig kapasitet innenfor fagfeltene

- a) ferskvannsbiologi
- b) fiskeribiologi
- c) ornitologi
- d) småvilt

Avdelingen påtar seg

I Utredning

- a) faunakartlegging
- b) for- og etterundersøkelser ved naturinngrep
- c) konsekvensanalyser av planlagte naturinngrep
- d) biologiske verdivurderinger av arealer

II Ulike forskningsoppdrag

Zoologisk avdelings geografiske arbeidsfelt vil normalt være innenfor Vitenskapsmuseets ansvarsområde; det vil grovt sett si fylkene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland.

Vi ønsker å kunne tilby alle som benytter seg av våre tjenester et faglig arbeid av god standard og til avtalt tid. For å sikre dette, er det ønskelig at oppdrag blir bestilt i så god tid som mulig på forhånd. Spesielt er det viktig å få oversikt over arbeidsoppgaver som krever større feltinnsats så tidlig som mulig på året.

Notat fra Zoologisk avdeling 1995-4

**ORNITOLOGISKE BEFARINGER I NORSK-RUSSISKE
PASVIK NATURRESERVAT**

**Med forslag til oppfølgende overvåkninger
av vannfuglbestandene i Fjærvannområdet**

av

Per Gustav Thingstad

Forsidebilde: Utsikt over Gjøkbukta i Fjærvannområdet.
Noatun ligger på høyre side av odden i bakgrunnen
Foto: Per Gustav Thingstad

Universitetet i Trondheim
Vitenskapsmuseet
Trondheim, september 1995

ISSN 0803-0146

INNHOLD

FORORD	5
1. INNLEDNING	6
2. OMRÅDETS FUGLEFAUNA	7
3. ORNITOLOGISKE OBSERVASJONER FRA BEFARINGENE	11
3.1. Observasjoner fra norsk side 1.- 2. juni 1994	11
3.2. Observasjoner fra russisk side 21. - 24. juni 1995	13
4. INNTRYKK FRA PASVIK ZAPOVEDNIK	16
5. VIDERE OVERVÅKNINGER AV VANNFUGLBESTANDENE	21
6. LITTERATUR	22

FORORD

Etter at Pasvik naturreservat ble opprettet som et felles norsk/russisk verneområde i 1992/93, har Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark ønsket at det ble initiert bilaterale forskningsprosjekter i tilknytning til reservatet. Spesielt har det vært etterspurt norske initiativ med hensyn til forskning på de rike vannfuglforekomstene i området. Hittil har det stort sett bare vært drevet russisk forskningsaktivitet på andefugl. Både fra norsk og russisk side ønsker man dessuten å få Ramsar-status på Fjærvannområde, som er en klassisk ornitologisk lokalitet sentralt i reservatet.

Zoologisk avdeling, Vitenskapsmuseet ved Per Gustav Thingstad ble forespurt om å bidra i denne prosessen med å få i gang relevante bilaterale prosjekter på vannfugl. I forbindelse med dette har jeg deltatt på noen møter som Svanhovd Miljøsender har hatt ansvaret for. Her har også aktuelle russiske samarbeidspartnere vært til stede. I 1994/95 har jeg foretatt befaringer både på norsk og russisk side av reservatet. Resultatet fra disse befaringene, og forslag til aktuelle problemstillinger angående et bilateralt prosjekt på vannfuglbestandene i Fjærvannområdet presenteres kort i dette notatet.

Jeg vil få takke Steinar Wikan og Svanhovd Miljøsender for all god assistanse i forbindelse med dette innledende samarbeidet. Videre vil jeg få takke Olga Makarova og Anatolij Khokhlov for den store gjestfriheten under mitt besøk i Rajakoski siste sommer. En takk også til Evgeny Smetanikov for god assistanse under befaringen i Pasvik zapovednik.

Dette forarbeidet er delfinansiert av Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Finnmark. Dessuten har Hammers legat ved Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Stiftelse bidratt med midler i 1994, og det er også benyttet egenforskningsmidler til dette arbeidet.

Trondheim, september 1995

Per Gustav Thingstad

1. INNLEDNING

"Skjønnere plass for en gudebolig skal der letes længe efter, og svanerne, disse prægtige sagafugler med de blendende fjærhammer og den vidttonende sang, vil man heller ikke søke forgjæves der. Særlig senhøstes, naar de efter de første kuldenætter i oktober samler sig i hundreder paa hundreder og atter hundreder i det langgrundte Rensvand ^(*), mens deres gjennomtrængende og fjerntklingende skrik et mangedobbelt ekko forgyder den siste eventyrets glans over disse midnatssolens fagre lande, inden de begravnes av vinteren og den arktiske nat.

Sommeren, lyset og livet dør i svanesangen, for efter 5 maaneders forløp at vaakne op paany til de samme toner; ti likesom svanerne er de sidste trækfugler, som forlater Pasvik, er de ogsaa de første, som vender tilbake hit, naar aprilsolen og den sterke elvestrøm i forening endelig har slitt et hul i ispanseret eller utvidet en raak ved en av elvens talrike fosser. Undertiden ankommer det første svanepar til Pasvik allerede sidst i mars, men forøvrig optræder den langt talrikere her om høsten end under vaartrækket.

Det eneste norske nybygge i disse guddommelige omgivelser heter da ogsaa selvsagt: Noatun. Paa en i Rensvandet fremstikkende, lavlændt odde ligger husene, kranset av høie, frodige bjerker og spredte furuer. Mot bakgrunden staar storskogen tæt og mørk - som en mur nedover til begge sider langs vandet og op over Galgoniemis bratte aasryg, som snaue halvkilometeren bakenfor gaarden høiner sig sine 300 fot og danner et lunt vern mot nord og vest. Ret overfor, mot øst og paa den anden side av Rensvandet, møter øiet tsar-riket, det vældige Ruslands vidtstrakte skogtrakter, hvis uendelige, lavkollede ensformighet blot brytes hist og her av et mot horisonten opstikkende snefjeld.

Selve Rensvandet, av kvænerne ogsaa kaldt Hauhenjærvi, der egentlig er en - vel milen lang - utvidelse av Pasvikelven mellom de to stryk Hestefos og Jordanfos, ligger omkring 10 mil fra elvens utløp nær Kirkenes i Varangerfjorden og næsten 5 mil fra dens avløp i Enaresjøen. Det er overmaade grundt og til sine tider meget vanskelig at befare for den ukjendte, da selve strømfaret gaar i de utroligste kilometerkroker mellom store, av vandet saavidt dækkende lerbanker og et utal av større og mindre, tæt sivbevokste øer, særlig i Rensvandets øvre del mellom Noatun og Hestfos. Disse store, noget lerede banker, hvor vanddybden normalt neppe maaler en fot, og som ligger med frit utsyn til alle sider og drøie kilometeren fra nærmeste strandbredd, er svanernes samlingsplass før høsttrækket, og 400 til 600 stykker samtidig forsamlet her er ingen sjeldenhet i oktober og november maaned utover, like til isen dækker den sidste raak. Og bunden bortover bærer merker efter de langhalsede gjester, hul i hul, store gryteformige fordypninger efter deres roting med nebbet efter føde i den bløte grund, formelige faldgruber ofte for den intet anende jæger om vaaren, naar han vadende skal hente en skadeskutt and eller sneppe her paa disse grunde steder, hvor baaten ikke flyter, og saa pludselig - gaar i til skrævs.

Dog ikke bare svanerne (*Cygnus musicus*) er Rensvandets beboere. Dets mange sivkransete bugter og talrike vidjedækkende øer og nes samt flate græsholmer med de lønligste labyrinter indimellem har gjort vandet til den fortrinligste "andedam og gaasesti", som overhodet kan eksistere, ..."

(*) : Det er dette vannet som nå heter Fjærvann.

Sitatet ovenfor, hentet fra Schaanning (1916), er beskrivende for situasjonen ved Fjærvannområdet først på dette århundre. Etter den tid har det skjedd en god del forandringer ogsaa i øvre deler av Pasvik, med vassdragsreguleringene i selve Pasvikelva som det største miljøinngrepet (jf. Wikan et al. 1994). Imidlertid har elvepartiet ved Fjærvann fortsatt sitt opprinnelige preg, og denne lokaliteten har derfor opprettholdt sin meget store betydning for vannfugl, selv om en ogsaa her sannsynlig merker fraværet av vårflommen. Flommene i elva førte til oversvømmelser

av elvestrendene, noe som ga grunnlag for en rik elvekantvegetasjon med gode nærings- og hekkebetingelser for områdets fuglefauna. Denne strandvegetasjonen forsvant med reguleringen av vassdraget (Wikan 1987). Fortsatt er likevel våtmarkene som finnes knyttet til selve elva og myrviddene omkring så intakte at øvre deler av Pasvik representerer ett av Nordens rikeste våtmarkssystemer for vadefugl, gjess og svaner (Wikan 1987, Wikan et al. 1994), noe som også er dokumentert i utallige tidligere faunistiske rapporter fra området (Pethon 1966, Wrånes 1968, Røv 1971, Wikan 1972, Bollingmo & Breiehagen 1977, Lorentzen 1980a, b, Bangjord 1982, Rolstad et al. 1983, Størkersen 1983).

Blant norske ornitologer har Øvre Pasvik lenge vært kjent som et svært interessant område. Likevel er data fra mer systematiske undersøkelser, som kvantitative takseringer av trekk- og hekkebestandene, nokså mangelfulle. Slike data er nødvendige blant annet som grunnlag for å følge bestandsutviklingen, spesielt for flere nordlige taigaarter som her har sin vestgrense (jf. Gjerdschaug et al. 1994). Wikan (1987) presenterer imidlertid noen kvantitative data fra ulike naturtyper i området, og de foretatte registreringer av vannfugl i Fjærvannområdet fra ultimo mai i 1991-93 (Bianki 1991, 1992, 1993, Wikan 1991, 1992) er vel verd å komplementere med oppfølgende takseringer.

Hovedsakelig på grunn av de ornitologiske kvalitetene innen dette norsk-russiske grenseområdet ble tanken om et bilateralt naturreservat første gang drøftet i 1989. Denne tanken slo raskt rot, og den russiske delen av reservatet, Pasvik zapovednik, ble fredet allerede i september 1992, mens det på norsk side ble vedtatt fredning i oktober 1993. Ettersom en på russisk side også ønsket å bevare noe av den gamle furuskogen i området ble her hele 147 km² innlemmet i reservatet, mens det vernede arealet på norsk side kun utgjør 19 km². Parallelt med bestrebelsene i forbindelse med opprettelsen av dette bilaterale reservatet, er det også tatt initiativ til å få internasjonal vernestatus på Fjærvannområdet (som Ramsar-område). En slik status har en enda ikke lyktes med å få gitt denne lokaliteten.

2. OMRÅDETS FUGLEFAUNA

Ettersom det er først og fremst er på grunnlag av sin store verdi for vannfugl reservatet er opprettet, synes det naturlig å konsentrere seg om dette kompleks av fugler. Fra norsk side foreligger det indikasjoner på hekking av 50 ulike arter av lommer, dykkere, andefugler, traner, og vade- og måkefugler i perioden 1970-1990 (jf. tabell 1). I tillegg til hekkefunksjonen har Fjærvann også stor betydning som rasteplass for vannfugl under trekket, noe Schaannings beskrivelse fra først på dette århundret tydelig viser. De foretatte opptellingene av andefugler fra ultimo mai 1991-93 viser at området fortsatt har opprettholdt sine kvaliteter som rasteplass (jf. tabell 2).

Likevel er det også mange interessante arter knyttet til andre habitattyper i dette grenseområdet. Til sammen er det påvist så mange som 218 fuglearter i Pasvik sør for Svanvik, derav hekker i alle fall 98 i området. I tillegg har 14 arter tidligere blitt påvist hekkende, samt at ytterligere 10 arter har uviss hekkestatus (Wikan 1987, Wikan et al. 1994). For sammenligninger med forholdene lenger øst på russisk side henvises til Bianki et al. (1993) som presenterer komplette artslistene for ulike områder på Kolahalvøya. Utenom de våtmarkstilknyttede artene som er listet opp i tabell 1, inngår blant annet østlige innslag som lappugle (Strix nebulosa), sidensvans (Bombycilla garrulus), lappsanger (Phylloscopus borealis), lappmeis (Parus cinctus), konglebit (Pinicola enucator) og dvergspurv (Emberiza pusilla) i områdets hekkefauna.

Tabell 1. Liste over hekkende vannfuglarter siste 2 tiår på norsk side i Øvre Pasvik-området ifølge Wikan (1987) og Gjershaug et al. (1994). (Engelske, norske, russiske og norske artsnavn)

List of the breeding waterfowl species, and their status, in the norwegian Pasvik area (english, norwegian, russian and latin names)

GAVIIDAE

Red-throated Diver, Smålom Krasnozobaya Gagara	<u>Gavia stellata</u>	some
Black-throated Diver, Storlom Chernozobaya Gagara	<u>G. arctica</u>	common

PODICIPEDIDAE

Slavonian Grebe, Horndykker Krasnosheynaya Poganka	<u>Podiceps auritus</u>	? (rare)
---	-------------------------	----------

ANATIDAE

Whooper Swan, Sangsvane Lebed-klikun	<u>Cygnus cygnus</u>	some
Bean Goose, Sædgås Gumennik	<u>Anser fabalis</u>	some/com.
Wigeon, Brunnakke Sviyaz	<u>Anas penelope</u>	common
Teal, Krikkand Chirok-svistunok	<u>A. crecca</u>	common
Mallard, Stokkand Kryakva	<u>A. platyrhynchos</u>	common
Pintail, Stjertand Shirokonoska	<u>A. acuta</u>	some/com.
Garganey, Knekkand Chirok-treskunok	<u>A. querquedula</u>	? (rare)
Shoveler, Skjeand Shirokonoska	<u>A. clypeata</u>	? (rare)
Tufted Duck, Toppand Khokhlataya Chernet	<u>Aythya fuligula</u>	common
Scaup, Bergand Morskaya Chernet	<u>A. marila</u>	? (rare)
Long-tailed Duck, Havelle Moryanka	<u>Clangula hyemalis</u>	? (higher areas)
Common Scoter, Svartand Singa	<u>Melanitta nigra</u>	rare
Goldeneye, Kvinand Gogol	<u>Bucephala clangula</u>	common
Smew, Lappfiskand Lutok	<u>Mergus albellus</u>	some
Red-breasted Merganser, Siland Dlinnosy Krkhal	<u>M. serrator</u>	common

Goosander, Laksand Bolshoy Krokhal	<u>M. merganser</u>	common
GRUIDAE		
Crane, Trane Sery Zhuravl	<u>Grus grus</u>	some
CHARADRIIDAE		
Ringed Plover, Sandlo Galstuchnik	<u>Charadrius hiaticula</u>	common
Golden Plover, Heilo Zolotistaya Rzhanka	<u>Pluvialis apricaria</u>	common
Lapwing, Vipe Chibis	<u>Vanellus vanellus</u>	some
SCOLOPACIDAE		
Temminck's Stint, Temmincksnipe Belokhvosty Pesochnik	<u>Calidris temminckii</u>	some
Dunlin, Myrsnipe Chernozobik	<u>C. alpina</u>	rare
Broad-billed Sandpiper, Fjellmyrløper Gryazovik	<u>Limicola falcinellus</u>	some
Ruff, Brushane Turukhtan	<u>Philomachus pugnax</u>	common
Jack Snipe, Kvartbekkasin Garshnep	<u>Lymnocyptes minimus</u>	some
Snipe, Enkeltbekkasin Bekas	<u>Gallinago gallinago</u>	common
Great Snipe, Dobbeltbekkasin Dupel	<u>G. media</u>	??
Woodcock, Rugde Valdshnep	<u>Scolopax rusticola</u>	? (rare)
Black-tailed Godwit, Svarthalespove Bolshoy Veretennik	<u>Limosa limosa</u>	rare
Bar-tailed Godwit, Lappspove Maly Veretennik	<u>L. lapponica</u>	some
Whimbrel, Småspove Sredny Kronshnep	<u>Numenius phaeopus</u>	common
Curlew, Storspove Bolshoy Kronshnep	<u>N. arquata</u>	rare
Spotted Redshank, Sotsnipe Shehyógol	<u>Tringa erythropus</u>	common
Redshank, Rødstilk Travnik	<u>T. totanus</u>	? (rare)
Greenshank, Gluttsnipe Bolshoy Ulit	<u>T. nebularia</u>	common
Green Sandpiper, Skogsnipe Chernysh	<u>T. ochropus</u>	rare

Wood Sandpiper, Grønnstilk Fifi	<u>T. glareola</u>	common
Common Sandpiper, Strandsnipe Perevozchik	<u>Actitis hypoleucos</u>	common
Red-necked Phalarope, Svømmesnipe Ploskonosy Plavunchik	<u>Phalaropus fulicarius</u>	common

STERCORARIIDAE

Long-tailed Skua, Fjelljo Dlinnokhvosky Pomornik	<u>Stercorarius longicaudus</u>	rare
---	---------------------------------	------

LARIDAE

Little Gull, Dvergmåke Malaya Chayka	<u>Larus minutus</u>	? (rare)
Black-headed Gull, Hettemåke Ozernaya Chayka	<u>L. ridibundus</u>	some
Common Gull, Fiskemåke Sizaya Chayka	<u>L. canus</u>	common
Herring Gull, Gråmåke Serebristaya Chayka	<u>L. argentatus</u>	? (rare)
Great Black-backed Gull, Svartbak Morskaya Chayka	<u>L. marinus</u>	some

STERNIDAE

Common Tern, Makrellterne Rechnaya Krachka	<u>Sterna hirundo</u>	some
Arctic Tern, Rødnebbterne Polarnaya Krachka	<u>S. paradisaea</u>	common

Bilde 1. Fra Abbotjern ute på Nilamyra.

Tabell 2. Antall registrerte andefugler i Fjærvann 1991-93 (data fra Bianki 1991, 92 og 93)

Observations of Anseriformes in the Fjærvann lake 1991-93 (data from Bianki 1991, 92 and 93)

Art/Species	År/Year: Telledato/ Survey period:	1991 21-22.5.	1992 20-21.5.	1993 30.5.-3.6.
Sangsvane	<u>Cygnus cygnus</u>	13	49	47
Sædgås	<u>Anser fabalis</u>	26	2	-
Brunnakke	<u>Anas penelope</u>	29	103	29
Krikkand	<u>A. crecca</u>	30	18	1
Stokkand	<u>A. platyrhynchos</u>	23	32	12
Stjertand	<u>A. acuta</u>	2	3	-
Skjeand	<u>A. clypeata</u>	-	2	-
Toppand	<u>Aythya fuligula</u>	130	21	14
Svartand	<u>Melanitta nigra</u>	-	70	-
Sjørørre	<u>M. fusca</u>	22	-	3
Kvinand	<u>Bucephala clangula</u>	38	43	38
Lappfiskand	<u>Mergus albellus</u>	-	4	2
Siland	<u>M. serrator</u>	34	14	6
Laksand	<u>M. merganser</u>	7	15	7

Andefugl totalt/ Anseriformes total individuals		370	386	164

3. ORNITOLOGISKE OBSERVASJONER FRA BEFARINGENE

3.1. Observasjoner fra norsk side 1.- 2. juni 1994

Hensikten med mitt besøk i området dette året var å få demonstrert ovenfor våre russiske kollegaer hvordan standardiserte kvantitative takseringer av hekkefaunaen på myr kan utføres (Enemar 1959, Svensson 1978). Det ble derfor ikke avsatt tid til systematiske opptellinger under dette besøket, men overflatiske registreringene i Fjærvannet (tabell 3) viste at det lå minst like mange andefugler her på dette tidspunktet som ved de tidligere foretatte tellingene i området (tabell 2). Det ble også foretatt besøk av noen andre våtmarkslokaliteter innenfor reservatet. Nilamyra med Svanetjern og Aborttjern viste seg å ha en interessant hekkefauna med flere østlige innslag (tabell 4). Utenom disse vannfuglene er registreringen av en voksen havørn (Haliaeetus albicilla) ovenfor Nyrud, på russisk side av elva, verd å nevne.

Tabell 3. Vannfuglobservasjoner fra Fjærvannet 1-2.6.1994

Observations of waterfowls from the Fjærvann lake during the period 1-2. June 1994

Art/species		Antall/Numbers	Anmerkninger/Remarks
Sangsvane	<u>Cygnus cygnus</u>	40	I Gjøkbukta
Sædgås	<u>Anser fabalis</u>	3	I Gjøkbukta
Brunnakke	<u>Anas penelope</u>	mange/numerous	
Krikkand	<u>A. crecca</u>	2	
Stokkand	<u>A. platyrhynchos</u>	flere/some	
Toppand	<u>Aythya fuligula</u>	store flokker/ greater flocks	
Kvinand	<u>Bucephala clangula</u>	mange/numerous	
Lappfiskand	<u>Mergus albellus</u>	3 (min. 2♀ + 1♂)	
Trane	<u>Grus grus</u>	1	I Gjøkbukta
Brushane	<u>Philomachus pugnax</u>	1♂	
Enkeltbekkasin	<u>Gallinago gallinago</u>	flere/some	
Lappspove	<u>Limosa lapponica</u>	3	På russisk elvebredd ovenfor Nyrud
Småspove	<u>Numenius phaeopus</u>	flere/some	
Gluttsnipe	<u>Tringa nebularia</u>	flere/some	
Grønnstilk	<u>T. glareola</u>	vanlig/common	
Strandsnipe	<u>Actitis hypoleucos</u>	noen/a few	
Hettemåke	<u>Larus ridibundus</u>	noen/a few	I Gjøkbukta
Fiskemåke	<u>L. canus</u>	flere/some	
Svartbak	<u>L. marinus</u>	1	
Makrellterne	<u>Sterna hirundo</u>	noen/a few	
Rødnebbterne	<u>S. paradisaea</u>	vanlig/common	

Tabell 4. Vannfuglobservasjoner fra andre lokaliteter enn selve Fjærvann 1-2.6. 1994

Observations of waterfowls from other localities than the Fjærvann during the period 1-2. June 1994

Art/Species		Antall/Numbers	Lokalitet/Locality
Storlom	<u>Gavia arctica</u>	3	Hestefossdammen/ above Hestefossen
Kvartbekkasin	<u>Lymnocyptes minimus</u>		Øst for Hestefossen/ east of Hestefossen
Storlom	<u>Gavia arctica</u>	2	Nilamyra/ Svanetj. - Abbortj.
Sangsvane	<u>Cygnus cygnus</u>	2 (1 par)	"
Krikkand	<u>Anas crecca</u>	2♂♂	"
Stokkand	<u>A. platyrhynchos</u>	1♂	"
Heilo	<u>Pluvialis apricaria</u>	3	"
Brushane	<u>Philomachus pugnax</u>	5 (4♂♂ + 1♀)	"
Enkeltbekkasin	<u>Gallinago gallinago</u>	1	"
Lappspove	<u>Limosa lapponica</u>	1	"
Småspove	<u>Numenius phaeopus</u>	1	"
Sotsnipe	<u>Tringa erythropus</u>	1	"
Hettemåke	<u>Larus ridibundus</u>	11	"
Fiskemåke	<u>L. canus</u>	4	"
Toppand	<u>Aythya fuligula</u>	mange/numerous	Nyrudneset lite tjern/small lake
Kvinand	<u>Bucephala clangula</u>	flere/some	"
Lappfiskand	<u>Mergus albellus</u>	2 (1 par)	"

3.2. Observasjoner fra russisk side 21. - 24. juni 1995

Befaringen i Pasvik zapovednik sommeren 1995 hadde primært som målsetning og få kartlagt de faunistiske kvalitetene av våtmarkslokalitetene på russisk side av reservatet. Befaringstidspunktet var litt for seint i forhold til den mest aktive territorie-hevdende perioden for de fleste av de aktuelle artene i området, men det var likevel mulig å få et brukbart inntrykk av de aktuelle lokalitetene innenfor reservatet (jf. avsnitt 4). Dessverre fikk vi ikke avsatt tid til å besøke det store myrområdet helt nord i reservatet.

Registreringene av vannfugl innenfor ulike lokaliteter er angitt i tabell 5. I tillegg til disse observasjonene ble det blant annet hørt sidensvans (Bombycilla garrulus), lavskrike (Perisoreus infaustus) og lappmeis (Parus cinctus) flere steder. På nordsida av Skolteholmen i Vaggatem var det en hekkekoloni med sandsvaler (Riparia riparia) og ved de rike våtmarksområdene på sørsida av Fjærvannet sang flere sivsangere (Acrocephalus schoenobaenus). Av rovfugl ble dvergfalk (Falco columbarius) sett øst for Skogfoss, en kongeørn (Aquila chrysaetos) ble skremt ut fra berget oppe i Kalkuoaiivve og en fiskeørn (Pandion haliaetus) ble sett ved Ulvestryka.

Tabell 5. Vannfuglobservasjoner fra Pasvik Zapovednik 21-24.6.1995

Observations of waterfowls from Pasvik Zapovednik during the period 21-24. June 1995

Art/Species	Antall/Numbers	Lokalitet/Locality
Gluttsnipe <u>Tringa nebularia</u>	1	Lita myr ved tjern øst for Skogfoss/ Small fen closed to a small lake UTM 35WPT0997
Rødnebbterne <u>Sterna paradisaea</u>	1 par/pair	Innsjø ved gammelt sperregjerde/ Lake closed to old military fence UTM 35WPT0895
Siland <u>Mergus serrator</u>	1 par/pair	Nordøstenden av Langvatnet/ Northeastern part of Langvatnet UTM 35WPT0797
Gluttsnipe <u>Tringa nebularia</u>	1	
Strandsnipe <u>Actitis hypoleucos</u>	2	
Heilo <u>Pluvialis apricaria</u>	1 reir/nest	Myr øst for Skolteholmen nord for Skogfoss/ Bog east of Skolteholmen north of Skogfoss UTM 35WPS0799
Grønnstilk <u>Tringa glareola</u>	1	
Gluttsnipe <u>T. nebularia</u>	1	
Storlom <u>Gavia arctica</u>	1	Ved Jordanfoss/ At Jordanfoss UTM 35WNS9179
Kvinand <u>Bucephala clangula</u>	min. 25	
Siland <u>Mergus serrator</u>	5	
Laksand <u>M. merganser</u>	2	

tab. 5, forts.

Art/Species		Antall/Numbers	Lokalitet/Locality
			<i>Vaggatem - Ozero Kaskama - Yarvi - Kalkuoaiivve</i>
Grønnstilk	<u>Tringa glareola</u>	4	Lita grasmyr/Small grazey fen UTM 35WNS9385
Gluttsnipe	<u>Tringa nebularia</u>	3	Lita ombrogen myr/ Small ombrotrophic mire UTM 35WNS9386
Grønnstilk	<u>T. glareola</u>	1	"
Enkeltbekkasin	<u>Gallinago gallinago</u>	1	Større vekslende myrparti/ Blanket bog UTM 35WNS9285
Gluttsnipe	<u>Tringa nebularia</u>	1	"
Grønnstilk	<u>T. glareola</u>	2	"
			<i>Vaggatem</i>
Storlom	<u>Gavia arctica</u>	3	Nordøst for Skolteholmen/ Northeast of Skolteholmen UTM 35WNS9185
Rødnebbterne	<u>Sterna paradisaea</u>	flere/some	"
Strandsnipe	<u>Actitis hypoleucos</u>	3	"
Kvinand	<u>Bucephala clangula</u>	1	Brennholmen - Ulvestryka UTM 35WNS9290
Siland	<u>Mergus serrator</u>	4	"
Strandsnipe	<u>Actitis hypoleucos</u>	1	"
Fiskemåke	<u>Larus canus</u>	3	"
Rødnebbterne	<u>Sterna paradisaea</u>	3	"
Smålom	<u>Gavia stellata</u>	1 reir/nest	Småtjern sørvest for Ulvestryka/ Smaller laks southwest of Ulvestryke UTM 35WNS9390
Rødnebbterne	<u>Sterna paradisaea</u>	1	

tab. 5, forts.

Art/Species		Antall/Numbers	Lokalitet/Locality
Stokkand	<u>Anas platyrhynchos</u>	1 ♂	"Kanalen" øst for Nyrud/ "Canal" east of Nyrud UTM 35WNS8972
Grønnstilk	<u>Tringa glareola</u>	1	

4. INNTRYKK FRA PASVIK ZAPOVEDNIK

Først ble området øst for Skogfoss besøkt. Myrene i dette området var stort sett bevokst med furu, og innslaget av vannspeil og løsbunn var relativt lite. Denne naturtypen er tradisjonelt relativt fattig med hensyn på fugl (Bevanger 1979, Thingstad 1984). Øst for Skolteholmen dreneres en større, mer åpent myrområde ned mot elva. Dette synes å være den lokaliteten som har størst potensiale som hekkeplass for vadere i denne delen av reservatet, men det ble kun registrert heilo, gluttsnipe og grønnstilk her under befaringen (jf. tabell 5). Skogen i dette området bærer en del merker etter hogst, og det var da også fram til siste krig finsk bosetning på denne strekningen av Pasvikelva. Det står likevel en del grove trær, blant annet av osp, i dette området, og her ble det blant annet funnet hakkemerker etter spettefugler (Piciformes). Ungskogen, og da spesielt furu og osp, hadde en god del beitemerker etter elg (Alces alces), og flere utgravde maurtuer, ekskrementer og sporavtrykk viste at bjørn (Ursus arctos) jevnlig har tilhold her.

Området vest for Ozero Kaskama-Yarvi, den største innsjøen i reservatet, og sør for Kalkuoaiivve, den sentrale fjelltoppen i området, har få spor etter menneskelig aktivitet, og furutrærne på sørsida av Kalkuoaiivve har til dels betydelige dimensjoner. Typiske gammelskogsarter som lavskrike (Perisoreus infaustus) og lappmeis (Parus cinctus) ble da også sett her. Landskapet består av en mosaikk av skog og myr. Myrene er gjerne grasmyrer, et typisk grønnstilk-habitat (Tringa glareola), men det finnes også ombrogene myrpartier der gluttsnipe (Tringa nebularia) gjerne er et typisk innslag (jf. tabell 5). Sannsynligvis har flere av de forekommende våtmarkslokalitetene her en mer sammensatt vannfuglfauna, ettersom de har kvaliteter som skulle gjøre de velegnete som hekkehabitater for mange vannfuglarter. Tidspunktet for befaringen var, som tidligere påpekt, heller ikke helt ideelt med hensyn på flere av de aktuelle artenes aktivitetsperiode. Dette var muligens også årsaken til at det ikke ble registrert noen vannfugl verken ved Ozero Kaskama-Yarvi eller i de små tjernene inne på Kalkuoaiivve. Elg ble sett et par steder. Ulike sporfunn etter elg og bjørn underbygger igjen at reservatet er et meget viktig område for disse to store pattedyrartene.

Sørøst for Ulvestryka er det et mindre våtmarksområde, der verdien som hekkeområde for vannfugl primært er knyttet til bukta sørvest for stryket og til noen små tjern innenfor (jf. tabell 5). Myrene er stort sett bevokst med furuskog, der finnmarkspors er et karakteristisk innslag. De representerer en myrtype som ikke er spesielt egnet som hekkehabitat for vannfugl. Derimot var det flere spettehull i noen tørre furutrær i området, og flere varslende rødstjerter (Phoenicurus phoenicurus) viser at lokaliteten har kvaliteter for hulerugende arter.

Helt sør i reservatet, **nord for Hestefoss og ned mot Fjærvann**, ligger et annet våtmarkskompleks. I tilknytning til denne lokaliteten er det mye rik snelle- og Salix-vegetasjon, der sivsanger (Acrocephalus schoenobaenus) er et karakteristisk innslag. "Kanalen" ovenfor Nyrud representerer et viktig element i dette våtmarksområdet, som for øvrig grenser inn mot den sørligste delen av Fjærvann. I dette grunne partiet av vatnet ligger en rekke øyer, noe som i vesentlig grad er med på å øke lokalitetens verdi for vannfugl (jf. også sitatet fra Schaanning i innledningen). Før siste krig var det en del finsk bosetning i dette området på russisk side av Pasvikelva. Her slo for øvrig også Hans Tho. L. Schaanning seg ned, da han som den første norske bosetter ankom Øvre Pasvik i 1900 (jf. Wikan et al. 1994). I dag holder sporene etter denne bosetningen på å bli visket ut, og frodig bjørkeskog står nå på de tidligere ryddete arealene. I tilknytning til denne lokaliteten står for øvrig et nyrestituert militært utsiktstårn som Pasvik zapovednik har fått til rådighet for faunistiske registreringer. Dette er et meget godt utgangspunkt for opptellinger av vannfugl i øvre del av Fjærvann, dessuten er tårnet velegnet som observasjonspost ved kartlegging av trekkende vannfugl gjennom området.

Bilde 2. Det aktuelle utsiktstårnet ved Fjærvann på russisk side.

Bilde 3. Våtmarksområde øst for Skogfoss.

Bilde 4. Grasmyr vest for Ozero Kaskama-Yarvi.

Bilde 5. Fra urskogen sør for Kalkuoavve.

Bilde 6. Kanalen øst for Nyrud, på russisk side av reservatet.

Bilde 7. Ved Ulvestryka med Kalkuoaiivve i bakgrunnen.

Bilde 8. Spor etter bjørn er vanlig forekommende i russisk del av reservatet.

5. VIDERE OVERVÅKNINGER AV VANNFUGLBESTANDENE

Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark har spesielt ønsket å få initiert norske forskningsprosjekter på de rike vannfuglforekomstene i området. Arbeidet som har foregått hittil har stort sett skjedd etter russiske premisser, der Bianki har konsentrert seg om hulerugende ender (kvinand). De første årene (1991-93) ble det dessuten foretatt opptellinger av vannfuglbestanden på forsommeren (tabell 2). Jeg har forsøkt å få i gang et bilateralt forsknings- og monitoringsprosjekt på hekkebestandene av vadefugl i reservatet, men selv om russerne viste stor interesse har de for liten kapasitet til å være med på et slikt omfattende prosjekt, spesielt ettersom de er bundet av en sentral instruks for hva som skal gjennomføres av forskningsoppgaver innenfor den aktuelle tidsperioden. Det er følgelig klart at vi fra norsk side, i alle fall de første årene, må foreta mesteparten av aktuelle feltregistreringer også på russisk side av reservatet. Det synes derfor ikke aktuelt å sette i gang med et større bilateralt vannfuglprosjekt, som forutsetter en betydelig feltinnsats fra russiske ornitologer, på det nåværende tidspunkt. Ut fra denne kjensgjerning, og også ut fra hensynet til at det vil være lettest for våre russiske kollegaer å være med på et feltopplegg som kan konsentreres til en lokalitet relativt nært til Rajakoski (som Pasvik zapovednik blir administrert fra), er det mest aktuelt å konsentrere et norsk initiativ om undersøkelser av vannfugl nettopp til den fuglerike og tradisjonsrike lokaliteten Fjærvann. I forbindelse med bestrebelsene med å få Ramsarstatus på denne lokaliteten, er det også nødvendig å få samlet gode kvantitative oversikter over de forekommende vannfuglbestandene som benytter Fjærvann til ulike årstider.

Det er trolig vanskelig å finne andre områder i Norge som har like stor verdi som trekk- og hekkeområde for mange av våre vannfuglbestander. Det er derfor på høy tid at vi får en **kvantifisert** dokumentasjon av de ornitologiske kvalitetene her. Som tidligere påpekt er det viktig å følge opp tellinger av vannfugl om våren i Fjærvannområdet. Et slikt oppfølgingsarbeid bør også legge vekt på å kvantifisere de trekkende bestandene bedre, dvs. at en må forsøke å verifisere ulike arters "gjennomstrømningshastighet" gjennom området, for slik å få brukbart **estimat over det totale antallet vannfugl** som benytter området som rasteplass under trekket. Dessuten bør registreringene av ulike lokale hekkebestander følges opp (jf. Wikan 1987). Betydning av Fjærvann under høsttrekket bør også verifiseres. Disse tellingene kombineres med innsamling av data med hensyn på årets hekkesuksess for et utvalg av vannfuglartene (andel årsunger i høstflokkene). Alle disse opptellingene bør inngå i et fast monitoringsopplegg, slik at en kan følge bestandsvariasjonene og avdekke eventuelle trender i bestandsstørrelsene.

Videre bør en få en bedre innsikt i effektene på hekkebestanden av andefugl av det store antallet opphengte andeholker innenfor reservatet (Møller 1994, Newton 1994). Spesielt er dette viktig med hensyn til den lokale hekkebestanden av lappfiskand. Denne arten har her i Øvre Pasvik sin eneste faste hekkeplass i Norge (Gjershaug et al. 1994), og årlig hekker 5-10 par norsk side av Pasvikelva (Wikan 1987). Antall forekommende lappfiskander innen egnete hekkehabitater er kjent for å være sterkt influert av tilgangen på egnete reirhull (del Hoyo et al. 1992: 625). I Øvre Pasvik er gamle reirhull etter svartspett aktuelle hekkeplasser, men svartspetten er svært sjelden her nå (Wikan 1973). Den lokale hekkepopulasjonen av lappfiskand er derfor trolig helt avhengig av tilgang på andeholker. Denne ressursen konkurrerer den med kvinanda om. Hvorvidt denne konkurransen får konsekvenser for hekkesuksessen for lappfiskanda vet vi ikke, men det ble i forbindelse med kassekontrollen våren 1994 funnet to lappfiskandkull der også kvinanda hadde lagt egg. Det er kjent at kvinanda oppgir kasser der det blir lagt for mange egg, og lappfiskanda vil etter all sannsynlighet ha vansker med å få fram unger i kasser der også kvinanda har lagt egg. I følge vannfuglavtalen under Bonn-konvensjonen, som Norge (og Russland ?) trolig vil

ratifisere i nær framtid, blir deltagerlandene forpliktet til å sikre hekke-, trekk- og overvintrings-lokalitene for en rekke truede vannfuglarter. En av de artene som Norge vil ta et spesielt ansvar for er lappfiskand, og for denne arten vil det bli stilt krav om at vi lager en forvaltningsplan for hvordan vi kan sikre hekkebestanden. Det bør derfor settes igang et eget prosjekt på den lokale hekkebestanden. Dette arbeidet kan koordineres med Biankis pågående kvinandundersøkelser. De dataene som er mulig å få innsamlet her må imidlertid suppleres med påfølgende undersøkelser over hvordan hekkesuksessen blir for hver enkelt av de lokaliserte kullene med lappfiskand. Disse undersøkelsene vil blant annet avdekke lappfiskandas preferanser med hensyn til hekkehabitat og avdekke om det er en reell konkurransesituasjonen mellom lappfiskand og kvinanda om tilgjengelige hekkeplasser i området. Effektene av ulike tiltak, som å fjerne kvinandegg fra kasser der lappfiskanda allerede har begynt å legge egg, bør også undersøkes. Predasjonsrisikoen for lappfiskanda som hekker i andeholkene bør også kartlegges og aktuelle tiltak eventuelt vurderes.

Omfanget av disse registreringene må diskuteres nærmere med våre russiske kollegaer, ettersom det er sterkt ønskelig at de kan bli med fra starten av i dette bilaterale arbeidet med å overvåke Fjærvannområdet. En av hovedhensiktene i første omgang vil være å framskaffe kvantitative data som kan dokumentere områdets ornitologiske kvaliteter som et aktuelt Ramsar-område, mens monitoringsfunksjonen er tenkt tillagt mer betydning over tid. Det vil senere også være aktuelt å trekke inn andre hekkelokaliteter for lappfiskanda, spesielt på russisk side, når det gjelder den delen av prosjektet som omhandler det autøkologiske studiet av denne arten.

Selv om omfanget av feltarbeidet enda ikke er avklart, - her vil både russernes mulige bidrag og den økonomiske rammen kunne bli begrensende faktorer -, bør en fra norsk side minimum utføre tre feltperioder vår og høst for å oppnå målsetningen om å få samlet brukbare kvantitative estimater for vannfuglbestandene som opptre under trekket. Dessuten vil det være nødvendig med minst et par oppfølgende kontroller av de hekkende lappfiskendene i området. I tillegg kommer eventuelle hekkefugltakseringer av samtlige vannfuglbestander innenfor utvalgte lokaliteter innenfor reservatet. Disse kan koordineres med de forannevnte undersøkelsene. Et mer utførlig prosjektforslag vil bli utarbeidet senere.

6. LITTERATUR

- Bangjord, G. 1982. Øvre Pasvik. Ornitologiske registreringer i Øvre Pasvik 1982. - Lappmeisen 8 (nr. 2): 60-68.
- Bevanger, K. 1979. Fuglefauna og ornitologiske verneverdier i Hellemo-området, Tysfjord kommune, Nordland. - K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Zool. Ser. 1979-8: 122 s.
- Bianki, V.V. 1991. "Registreringer av vannfugl i Pasvikelva våren 1991". - Stensilert rapport: 9 s. (på russisk).
- Bianki, V.V. 1992. "Registreringer av vannfugl i Pasvikelva våren 1992". - Stensilert rapport: 8 s. (på russisk).
- Bianki, V.V. 1993. "Fenologiske data og registreringer av vannfugl i Pasvikelva våren 1993". - Stensilert rapport: 13 s. (på russisk).
- Bianki, V.V., Kokhanov, V.D., Koriakin, A.S., Krasnov, J.V., Paneva, T.D., Tatarinkova, I.P., Chemiakin, R.G., Shklarevich, F.N. & Shutova, E.V. 1993. The birds of the Kola Peninsula and White Sea. - Russ. J. Ornithol 2: 491-586 (på russisk med engelsk summary).

- Bollingmo, T. & Breiehagen, T. 1977. Fugleobservasjoner i Øvre Pasvik fra oktober 1972 til juli 1974 - og litt om forandringer i enkelte arters status. - *Sterna* 16: 99-107.
- Enemar, A. 1959. On the determination of the size and composition of a passerine bird population during the breeding season. - *Vår Fågelvärld Suppl.* 2: 144 s.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. - Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- del Hoyo, J., Elliot, A. & Sargatal, J. (red.) 1992. Handbook of the Birds of the World. Vol. I. - Lynx Edicions, Barcelona.
- Lorentzen, S.-H. 1980a. Fugleobservasjoner fra Sør-Varanger - August 1980. - *Lappmeisen* 6 (nr. 2): 23.
- Lorentzen, S.-H. 1980b. Artsliste for ekskursjon til Øvre Pasvik 23-25.5.1980. - *Lappmeisen* 6 (nr. 2): 12-13.
- Møller, A.P. 1994. Facts and artefacts in nest-box studies: Implications for studies of birds of prey. - *J. Raptor Res.* 28: 143-148.
- Newton, I. 1994. The role of nest sites in limiting the numbers of hole-nesting birds: A review. - *Biol. Conserv.* 70: 265-276.
- Pethon, P. 1966. Avifaunistiske iakttagelser i Syd-Varanger sommeren 1966. - *Fauna* 19, 196-211.
- Rolstad, J., Ims, R.A. & Risberg, Ø.J. 1983. Fuglerapport fra Øvre Pasvik. - *Lappmeisen* 9 (nr. 1-2): 44-57.
- Røv, N. 1971. Fugleobservasjoner fra Øvre Pasvik. - *Sterna* 10: 159-170.
- Schaanning, H.Tho.L. 1916. Jægerliv Nordpaa. - Cammermeyers, Kristiania.
- Størkersen, Ø.R. 1983. Avifaunistiske notater fra Øvre Pasvik sommeren -79. - *Lappmeisen* 9 (nr. 1-2), 98-102.
- Svensson, S. 1978. A simplified territory mapping technique for estimating bird numbers on bogs. - *Vår Fågelvärld* 37: 9-18.
- Thingstad, P.G. 1984. Produksjonspotensialet. En indeks for produksjonssammenligninger av ulike fuglesamfunn. - *K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser.* 1984-7: 27 s. + vedlegg.
- Wikan, S. 1972. Fuglefaunaen i Øvre Pasvik. - *Fauna* 25: 164-180.
- Wikan, S. 1987. Naturverninteressene i Øvre Pasvik, zoologisk undersøkelse. - Rapport, Sør-Varanger Museum: 75 s.
- Wikan, S. 1991. Rapport vannfuglregistreringer 21.-22.05.1991. - Stens. rapport: 5 s.
- Wikan, S. 1992. Vannfuglregistreringer Fjærvann 20.-22.05.1992. - Stens. rapport: 6 s.
- Wikan, S., Makarova, O. & Aarseth, T. 1994. Pasvik. Norsk-russisk naturreservat. - Grøndahl Dreyer, Oslo.
- Wrånes, E. 1968. Noen observasjoner fra Øvre Pasvik 1967. - *Sterna* 8: 100.

Hittil utkommet i samme serie:

- 1989-1: Thingstad, P.G., Arnekleiv, J.V. & Jensen, J.W. Zoologiske befaringer av aktuelle ilandføringssteder for gass i Midt-Norge.
- 1989-2: Thingstad, P.G. Kraftledning/fugl-problematikk i Grunnfjorden naturreservat, Øksnes kommune, Nordland.
- 1989-3: Thingstad, P.G. Konsekvenser for marint tilknyttete fuglearter ved eventuell utfylling av Levangersundet.
- 1990-1: Thingstad, P.G. Oversikt over fuglefaunaen og de ornitologiske verneinteressene i trønderske Verneplan IV-vassdrag.
- 1990-2: Thingstad, P.G. & Dahl, E. Ornitologiske befaringer i aktuelle verneplan IV-vassdrag i Troms sommeren 1989.
- 1990-3: Thingstad, P.G. & Frengen, O. Kvalitative og kvantitative ornitologiske observasjoner fra Tautra.
- 1990-4: Bangjord, G. & Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer i aktuelle verneplan IV-vassdrag i Finnmark.
- 1991-1: Thingstad, P.G. Nerskogmagasinets effekter på tilgrensende fuglepopulasjoner. Sammendrag av prosjektarbeidet 1989-90.
- 1991-2: Thingstad, P.G. Konsekvenser for det nordboreale fuglesamfunnet av ulike driftsformer i skogbruket. Erfaringer fra et pilotprosjekt i Lierne 1989/91.
- 1992-1: Tømmeraas, P.J. Konsekvensundersøkelser på rovfugl og kråkefugl i Alta-Kautokeino- og Reisavassdragene. Årsrapport 1991.
- 1992-2: Berg, O.K. & Berg, M. Forsøk for å bedre oppgangen i fisketrappen ved Løpet kraftstasjon, Rena.
- 1992-3: Koksvik, J.I. Ørreten i Innerdalsvatnet i perioden 1982-1989.
- 1992-4: Winge, K. & Koksvik, J.I. Undersøkelser av bunnfauna og fisk i forbindelse med flytting av elveleiet i Gaula ved Støren i Sør-Trøndelag.
- 1992-5: Arnekleiv, J.V. Fiskeribiologiske referanseundersøkelser i Stjørdalselva 1990-91 i forbindelse med bygging av Meråker kraftverk.
- 1992-6: Kraabøl, M. & Arnekleiv, J.V. Gytevandring til Hunderørret. Status for prosjektarbeidet 1991.
- 1992-7: Koksvik, J.I. & Arnekleiv, J.V. Verneplan IV. Ferskvannsbiologiske data fra et utvalg vassdrag i Troms og Finnmark.
- 1992-8: Thingstad, P.G. Ornitologiske konsekvensundersøkelser i Beiardalen i forbindelse med Stor-Glomfjordutbyggingen. Status etter to år med forundersøkelse.
- 1992-9: Dolmen, D. Herptilreservat Rindalsåsene. Forslag til verneområde for amfibier og reptiler.
- 1992-10: Thingstad, P.G. Konsekvenser for det nordboreale fuglesamfunnet av ulike driftsformer i skogbruket. Status etter ett års takseringer i Furudalsområdet, Nord-Fosen.
- 1993-1: Tømmeraas, P.J. Konsekvensundersøkelser på rovfugl og kråkefugl i Alta-Kautokeino- og Reisavassdragene. Årsrapport 1992.
- 1993-2: Bongard, T. & Arnekleiv, J.V. Bunndyrundersøkelser i Hotranvassdraget og Årgårdsvassdraget, Nord-Trøndelag.
- 1993-3: Arnekleiv, J.V. Ferskvannsbiologiske undersøkelser i Hustadvassdraget, Møre og Romsdal 1992, med konsekvensvurdering av økt vannuttak.

- 1993-4: Dolmen, D. Herptilreservat Geitaknottheiane. Forslag til verneområde for amfibier og reptiler.
- 1993-5: Kraabøl, M. & Arnekleiv, J.V. Telemetristudier over Gausørretens vandringer i Lågen og Gausa. Status for prosjektarbeidet 1992.
- 1993-6: Winge, K. & Koksvik, J.I. Bestandsparametre hos ørret i et reguleringsmagasin og et tilknyttet terskelbasseng.
- 1993-7: Dahl, E., Hjelmseth, W. & Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer i verneplan I/II-vassdrag i Troms og Finnmark sommeren 1992.
- 1993-8: Dolmen, D. Herptilområde Kviteseidhøgden. En dokumentasjon av verneverdiene mht. amfibier og reptiler.
- 1993-9: Bongard, T. & Rønning, L. Flate- og volumberegninger av elvebunn som metode for å beskrive bunndyrhabitat.
- 1993-10: Thingstad, P.G. Nordboreale fuglesamfunn og konsekvenser av hogst. Oppfølgende takseringer i Furudalen og Nordli 1993.
- 1993-11: Thingstad, P.G. Ornitologiske forundersøkelser i forbindelse med sikringsarbeider mot erosjon og ras i Gråelva, Stjørdal kommune.
- 1993-12: Dolmen, D., Olsvik, H. & Tallaksrud, P. Statusrapport om øyestikkere i Kopstadelva med omgivelser 1993. Konsekvensutredning mht. inngrep og råd om skjøtselstiltak for truede og sjeldne arter.
- 1993-13: Dolmen, D. Statusrapport om amfibier i Inderøy kommune 1993. Registreringer og råd om skjøtselstiltak.
- 1993-14: Strømgren, T. & Hokstad, S. RV 65 Skaun kommune, kartlegging og beskrivelse av de marinbiologiske forhold i Buvikfjæra.
- 1994-1: Arnekleiv, J.V. Fisk og hunddyr i Skauga 1985-1990.
- 1994-2: Koksvik, J.I. Undersøkelser av gelekreps (*Holopedium gibberum*) i Jonsvatn i forbindelse med planer om nytt inntak for drikkevannsforsyningen til Trondheim.
- 1994-3: Winge, K. & Arnekleiv, J.V. Fiskeribiologiske undersøkelser i Falningsjøen 1990.
- 1994-4: Arnekleiv, J.V. Fiskebestandene i Håen, Sør-Trøndelag 1991.
- 1995-1: Thingstad, P.G. & Vie, G. Fugl som indikatorgruppe for miljøriktig utvikling av kulturlandskapet. Et forstudie av fuglefaunaen ved Mære Landbrukshøgskole.
- 1995-2: Thingstad, P.G. & Husby, M. Halsøen våtmarksområde og konsekvenser av ny E6-trasé.
- 1995-3: Thingstad, P.G. Ny bru over Ullasundet. Mulige konsekvenser for vannfugl.
- 1995-4: Thingstad, P.G. Ornitologiske befaringer i norsk-russiske Pasvik naturreservat. Med forslag til oppfølgende overvåkinger av vannfuglbestandene i Fjærvannområdet.

